

Normering van de studievoortgang (II)

Wat vindt u van het plan van de Erasmus Universiteit (EUR) dat eerstejaarsstudenten worden heengezonden als ze in hun eerste studiejaar niet alle zestig studiepunten hebben gehaald?¹ Dat vroeg kamerlid Jasper van Dijk (SP) aan de staatssecretaris. Een prima plan, antwoordt Halbe Zijlstra (31/5/2011), mits ze voldoende gelegenheid krijgen om tentamens te herkansen.² Kennelijk heeft de staatssecretaris inmiddels alle ervaren OCW-juristen wegbezuinigd. Want anders zouden zij hem er wel op hebben gewezen dat de EUR tevens aan drie wettelijke voorwaarden moet blijven voldoen:

(a) Studenten die door persoonlijke omstandigheden vertraagd zijn geraakt, mogen niet zomaar met een Bindend Studieadvies (BSA) worden heengezonden, en voor deelnemers aan deeltijdopleidingen moeten eveneens aangepaste deadlines worden gesteld (WHW art. 7.8b).³

(b) De EUR heeft zich te houden aan de wettelijke studielast van het eerstejaarsprogramma. Dat is 1680 uur (60 x 28 uur) voor de gemiddelde student.⁴ Als men daarmee zou sjoemelen, doet men afbreuk aan het wettelijk beoogde niveau van het bachelordiploma.

(c) In het derde lid van artikel 7.8b wordt gesteld dat het BSA bedoeld is voor de student die 'niet geschikt moet worden geacht voor de opleiding', waarbij als impliciete veronderstelling geldt dat het BSA op zodanig tijdstip wordt uitgebracht dat afgewezen studenten nog per 1 september kunnen omzwaaien naar een andere studie. Het EUR-plan betekent in de praktijk dat eerstejaarsstudenten hun laatste herkansing uiterlijk begin juli moeten afleggen en dat ze per saldo dus minder dan tien maanden de tijd hebben om hun zestig studiepunten te verwerven. Gezien de wettelijke eis ad (b) dreigt dus een aanzienlijk percentage van de geschikte EUR-studenten ten onrechte door een BSA te worden getroffen.

Uit wettelijk oogpunt is het EUR-plan derhalve alleen aanvaardbaar als men kans zou zien uitsluitend studenten aan te trekken die om en nabij 1680 uur nodig hebben om zestig studiepunten te verwerven. Als men teveel excellente studenten trekt, wordt de studie voor de modale student te zwaar. En als men teveel zwakke studenten trekt, dreigen de potentieel-geschikten onder hen (die niet drie maar vier jaar nodig hebben om de driejarige bacheloropleiding te voltooien) ten onrechte met een Bindend Studieadvies te worden heengezonden.

Als het EUR-plan gerealiseerd wordt, kunnen we verwachten dat de zwakkere aspirant-studenten naar andere universiteiten zullen uitwijken. Datzelfde geldt voor de zwakkere EUR-studenten die in hun eerste jaar door de strenge BSA-norm (dreigen te) worden getroffen. De andere universiteiten zullen niet blij zijn met deze toestroom van 'tweedekeusstudenten'. Zij zullen dat trachten te verhoeden door eveneens hun BSA-norm op te hogen.⁵ Want zij willen, wat het eindniveau van hun studenten betreft, niet achterblijven bij dat van de Erasmus Universiteit. Deze ontwikkeling kan ertoe leiden dat het aantal gediplomeerden in het universitair onderwijs aanmerkelijk zal afnemen. In zijn antwoord op de kamervragen van Jasper van Dijk laat de staatssecretaris dit mogelijke macro-effect buiten beschouwing.

Maar ook in een ander opzicht getuigt de staatssecretaris in zijn antwoord van oogkleppen. Het wetsvoorstel Collegegeld Langstudeerders, dat nu bij de Eerste Kamer ligt, hanteert als norm dat universitaire studenten vier jaar de tijd hebben om de driejarige bacheloropleiding boetevrij te doorlopen. In de Memorie van Toelichting en bij de behandeling in de Tweede Kamer is nauwelijks aan de orde gesteld dat die vierjarige studieduur tevens bedoeld is om het tijdverlies te dekken dat met omzwaaien gemoeid is. Wie na één jaar omzwaait, heeft nog maar drie jaar over om zijn/haar nieuwe (driejarige) bacheloropleiding boetevrij te voltooien. De impliciete vooronderstelling is dat de opleidingen voor studenten geen belemmeringen opwerpen om in of binnen vier jaar een bachelordiploma te halen.

De staatssecretaris ziet voorbij aan het feit dat het EUR-plan lijnrecht indruist tegen deze wettelijke vooronderstelling. Studenten worden na één jaar heengezonden, ook al zouden ze redelijkerwijze in staat zijn de eerstgekozen opleiding in 3+1 jaar te voltooien.

Wes Holleman

weblog onderwijs 1-6-2011

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.eur.nl/nieuws/detail/article/27312/>; zie ook *Erasmus Magazine* 19/5/2011 p.14-15 (URL: http://issuu.com/erasmusmagazine/docs/em18_jaargang14/1?mode=a_p)

² <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/05/31/antwoorden-kamervragen-proef-100-studiepunten-in-1e-jaar.html>

³ http://www.st-ab.nl/wetten/0718_Wet_op_het_hoger_onderwijs_en_wetenschappelijk_onderzoek_WHW.htm

⁴ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=2681>

⁵ Een voorbode is het recente bericht dat de decanen van de Nederlandse rechtenfaculteiten naar een BSA-norm van 60 studiepunten willen (*Mare* 26/5/2011, <http://www.mareonline.nl/artikel/1011/30/0404/>)